

UiO : **Universitetet i Oslo**

Arbeidsrettsgruppens høstseminar 2017: Arbeidsrett i grenseland

Kjerka, torsdag 26. oktober 2017

Velkommen!

UiO • Universitetet i Oslo

Arbeidsrettsgruppens høstseminar 2017: Arbeidsrett i grenseland

Fra Kongsbergkollokviet til

Arbeidsrettsgruppens høstseminar

eller, *mutatis mutandis*:

Stein Evju-seminaret

UiO • **Universitetet i Oslo**

Arbeidsrettsgruppens høstseminar 2017: Arbeidsrett i grenseland

Arbeidsrett i grenseland

fem grenser, fem temaer

Arbeidsrett i grenseland – fem grenser, fem temaer

5. om lojalitet i arbeidsforhold og grensen til illojalitet og den alminnelige kontraktsretten
4. om diskriminering og arbeidslinja: to emner i arbeidsrettens emnegrense
3. om lovvalg og domsrett på tvers av landegrense
2. om ansettelsesvilkår for virksomhets(grense)overskridende arbeidstaker
1. om grenseoverskridende medbestemmelse

UiO • **Universitetet i Oslo**

Arbeidsrettsgruppens høstseminar 2017: Arbeidsrett i grenseland

Kjerka, torsdag 26. oktober 2017

Om gränsöverskridande arbetstagarrepresentation

Johann Mulder

Vad handlar detta om?

Har utländska arbetstagare rätt till representation i moderbolagets styrelse?

Territorialprincipen?

Är nationell reglering som inte tillåter sådan utländsk representation i strid med EU-rätten?

Nationalitetsdiskriminering?

Hinder för arbetskraftens fria rörlighet?

Upprinnelsen till tvisten

mot

En aktieägare klagar över sammansättning i koncernbolatets tillsynsorgan (Aufsichtsrat).

Sammanställningen med arbetstagarrepresentation är i strid med EU-rätten.
→ Endast ägarrepresentanter i Aufsichtsrat.

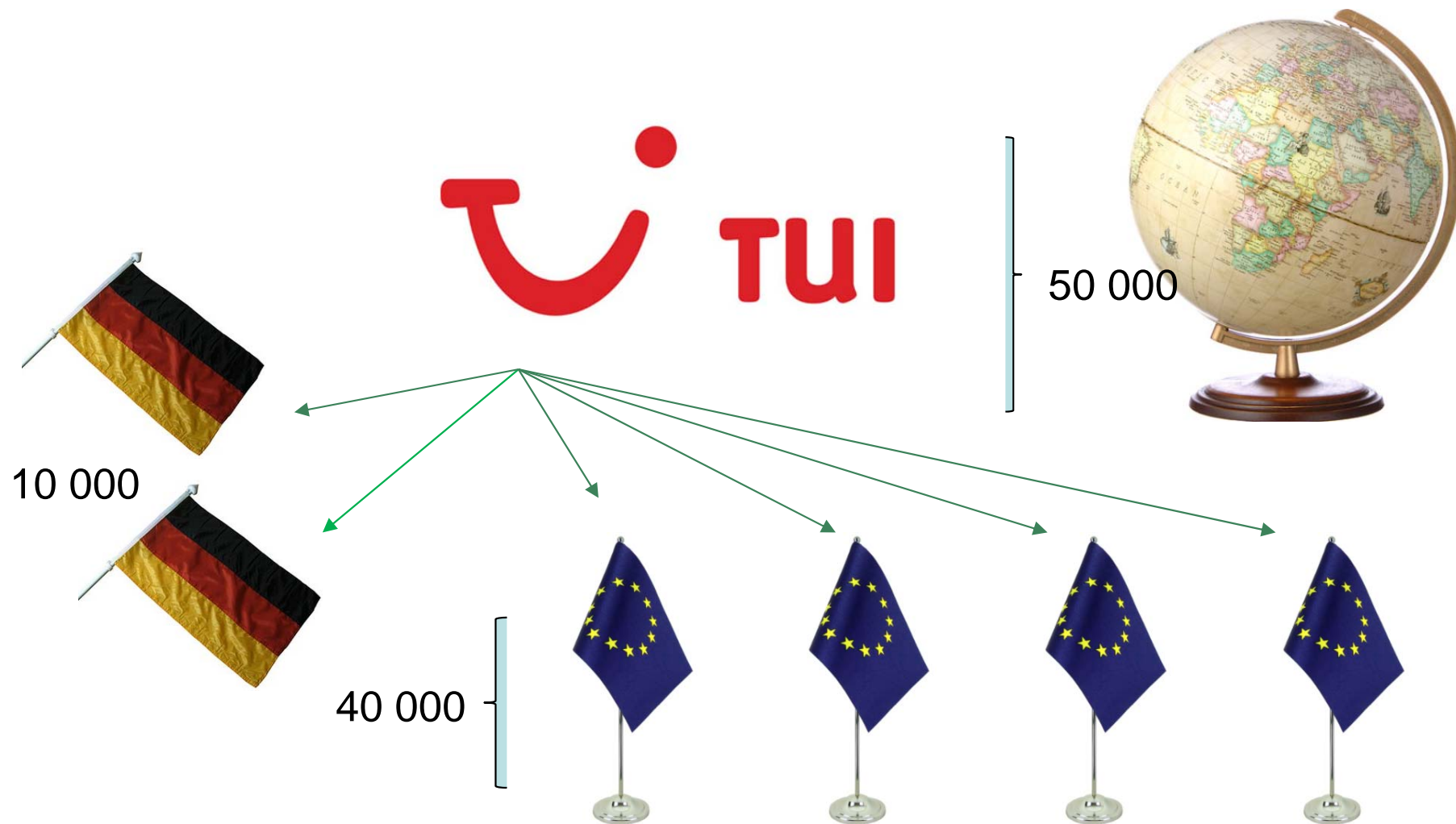
Vad handlar alltså detta om?

Har utländska arbetstagare rätt till representation i moderbolagets styrelse?

Är nationell reglering som inte tillåter sådan utländsk representation i strid med EU-rätten?

Eller: utgör EU-rätten hinder för nationell reglering om medbestämmande?

Nationalitetsdiskrimineringsförbud och frirörlighetsprincip

Unionsmedborgarskap: fri rörlighet, diskrimineringsförbud pga. nationalitet, likabehandling.

Artikel 18 TFEU: icke-diskrimineringsprincipen.

Artikel 21 TFEU: principen om fri rörlighet.

Artikel 45 TFEU: *lex specialis* avseende arbetskraften; upprepning av icke-diskrimineringsförbudsprincipen och frirörlighetsprincipen.

(Det icke-existerande) regelverket om arbetstagarrepresentation

Artikel 18 och artikel 45 TFEU är en generell rättslig ram.

EU har regleringsmandat – och det har använts.

Men inte avseende arbetstagarrepresentation i bolagsorgan.

EU-reglering på det området existerar inte.

Artikel 45.1 och 45.2 TFEU

1. Fri rörlighet för arbetstagare ska säkerställas inom unionen.
2. Denna fria rörlighet ska innebära att all diskriminering av arbetstagare från medlemsstaterna på grund av nationalitet ska avskaffas vad gäller anställning, lön och övriga arbets- och anställningsvillkor.

Artikel 45.3 och 45.4 TFEU

3. Den ska, med förbehåll för de begränsningar som grundas på hänsyn till allmän ordning, säkerhet och hälsa, innefatta rätt att
— — —
c) uppehålla sig i en medlemsstat i syfte att inneha anställning där i överensstämmelse med de lagar och andra författningar som gäller för anställning av medborgare i den staten,
— — —
4. Bestämmelserna i denna artikel ska inte tillämpas på anställning i offentlig tjänst.

EU-domstolen

Är (den tyska) medbestämmandelagstiftningen en del av den nationella identiteten i artikel 4.2 FEU? – Två frågor:

Vad gäller för arbetstagare som är anställda i dotterbolag i en annan medlemsstat?

Vad gäller för arbetstagare som är anställda i en medlemsstat och som lämnar detta?

EU-domstolen

Är (den tyska) medbestämmandelagstiftningen en del av den nationella identiteten i artikel 4.2 FEU? – Vad gäller för arbetstagare som är anställda i dotterbolag i en annan medlemsstat?

- GA tveksam, [avsnitt 103](#). EU-domstolen följde inte upp detta spår.
- Artikel 45 utgör lex specialis och ska därför tillämpas framför artikel 18, [avsnitt 25](#).
- Tillämpning av artikel 45 kräver anknytning till EU-rätten, [avsnitt 28](#).
- Att moderbolag och dotterbolag har säte i olika stater räcker inte, [avsnitt 29](#).

EU-domstolen

Är (den tyska) medbestämmandelagstiftningen en del av den nationella identiteten i artikel 4.2 FEU? – Vad gäller för arbetstagare som är anställda i en medlemsstat och som lämnar detta?

- Ingen garanti för att få fortsätta att omfattas av regler efter en flytt, [avsnitt 34](#).
- Inget hinder mot att begränsa nationell reglering till arbetstagare inom landet, [avsnitt 37](#).

Facit 1

- Ingen generell EU-reglering finns avseende arbetstagarrepresentation i bolagsorgan.
- Det är därför förenligt med EU-rätten att en lag endast tillåter arbetstigare i inhemska företag arbetstagarrepresentation i moderbolaget eftersom det grundar sig på objektiva och icke-diskriminerande kriterier.

Facit 2

- En flyttande arbetstagare garanteras inte att omfattas av det lands rättsordning man flyttar ifrån.
- Förlusten av plats i styrelsen är bara en konsekvens av ett legitimt val av tillämpning av nationell rätt.

Slutsats av facit

Nationell lagstiftning gäller eftersom EU-lagstiftaren inte har tagit något lagstiftningsinitiativ på området.

Arbetstagarinflytande är en följd av demokratiskt styrelseskick.

Arbetstagarinflytande föregår frirörlighetsrätterna.